

GENERALINIO ADVOKATO

F. G. JACOBS IŠVADA,

pateikta 2004 m. gruodžio 2 d.(1)

Byla C-342/03

Ispanijos Karalystė

prieš

Europos Sąjungos Tarybą

1. Šioje byloje Ispanija prašo panaikinti 2003 m. birželio 5 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 975/2003, atidarant tarifinę kvotą tuno konservų, kurių KN kodai yra 1604 14 11, 1604 14 18 ir 1604 20 70, importui ir numatant jos administravimą(2).

Ginijamas reglamentas ir jo priimimo aplinkybės

2. 2001 m. lapkričio mėnesį Bendrija, Tailandas ir Filipinai susitarė suorganizuoti konsultacijas, siekdami išnagrinėti, kaip preferencinį tarifą tvarkos taikymas tuno konservams iš Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno valstybių (toliau – AKR valstybės) pažeidžia Tailando ir Filipinų teisėtus interesus.

3. Tuo metu Bendrija AKR valstybių kilmės tuno konservų visiškai neapmokestino muito mokesčiu, tačiau tokie patys konservai iš Tailando bei Filipinų buvo apmokestinami 24 % muito mokesčiu.

4. Po to, kai konsultacijomis nepavyko pasiekti abipusiai priimtino sprendimo, Bendrija, Tailandas ir Filipinai kreipėsi į Pasaulio prekybos organizaciją (toliau – PPO) dėl tarpininkavimo.

5. 2002 m. gruodžio 20 d. tarpininkas rekomendavo Bendrijai 2003 m. atidaryti 12 % muito mokesčiu apmokestintą 25 000 tonų dydžio tarifinę kvotą iš Tailando ir Filipinų importuojamiems tuno konservams.

6. Tai buvo įgyvendinta remiantis EB sutarties 133 straipsnio pagrindu priimtu Reglamentu Nr. 975/2003 (toliau – reglamentas arba ginijamas reglamentas).

7. Tarifinė kvota buvo paskirstyta į keturias dalis: 52 % metinio dydžio kvota iš Tailando kilusiems importuojamiems produktams, 36 % – iš Filipinų kilusiems importuojamiems produktams, 11 % – iš Indonezijos kilusiems importuojamiems produktams ir 1 % – importuojamiems produktams, kilusiems iš kitų trečiųjų šalių.

8. Siekdama pagrįsti ieškinį dėl panaikinimo, Ispanija pateikia aštuonis pagrindus.

Bendrijos preferencijos principo pažeidimas

9. Ispanija tvirtina, kad reglamentas pažeidžia Bendrijos preferencijos principą, kuris yra vienas iš Sutarties principų(3) ir juo grindžiamas bendras mokesčių tarifas(4), nes tokios priemonės gali būti priimtose, tik jei Bendrijos gamyba būtų nepakankama.

10. Nesutinku su šiuo argumentu. Teisingumo Teismas yra aiškiai nurodęs, kad Bendrijos preferencijos principas nėra teisinis reikalavimas, galintis nulemti tam tikro akto negaliojimą(5).

Konkurencijos iškreipimas

11. Ispanija dar kartą teigia, kad tokios priemonės, šiuo atveju reglamentas, gali būti priimanamos, tik jei Bendrijos gamybos nepakanka aprašinti Bendrijos rinką, antraip jos iškreiptų konkurencijos sąlygas.

12. Muito mokesčių sumažinimas iš trečiųjų šalių importuojamoms prekėms neabejotinai daro įtaką konkurencijai tarp šių prekių ir lygiaverčių Bendrijos prekių pastarųjų nenaudai. Jei būtų pritarta Ispanijos argumentui, tai reikštų, kad Bendrija niekada negalėtų sumažinti muito mokesčių už importuojamas prekes. Žinoma, taip negali būti. Bet kuriuo atveju tai prieštarautų EB 131 straipsniui, kuris numato, kad tarpusavyje kurdamos muitų sąjungų valstybės narės bendram labui siekia, *inter alia*, muitų kliūčių mažinimo tarptautiniame prekyboje. Anot Komisijos, stojusios bylą Tarybos pusėje, gilesnė analizė leidžia teigti, jog muito mokesčiai savaime iškreipia konkurenciją, o jų panaikinimas atkuria pusiausvyrą rinkoje.

Procedūros trūkumas

13. Ispanija teigia, jog pagal nusistovėjusį teismų praktiką Bendrijos teisinės sistemos garantuojamas teisės administracinėje procedūroje teisinga kompetentingos institucijos pareigų įvertinimas ir nešališkai išnagrinėti visas reikšmingas kiekvieno atvejo aplinkybes(6). Ispanija tvirtina, jog reglamentas yra priimtas pažeidžiant administracinę procedūrą, nes jo būtinumui pagrįsti nebuvo atliktas joks tyrimas.

14. Tačiau akivaizdu, kad reglamentas yra teisės aktų priėmimo, o ne administracinės procedūros rezultatas. EB 230 straipsnyje numatyta, kad Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso nagrinėti ieškinius dėl panaikinimo, kuomet skundžiamasi kompetencijos trūkumu, esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimu, šios Sutarties ar kokios nors su jos taikymu susijusios teisės normos pažeidimu arba piktnaudžiavimu galiojimais. Esminiai procedūriniai reikalavimai, dėl kurių pažeidimo Bendrijos teisės aktas gali būti panaikinamas, neapima reikalavimo įvertinti poveikį, o tai iš esmės tvirtina Ispanija.

15. Bet kuriuo atveju reglamento preambuloje(7) yra aiškiai nurodyta, jog jis buvo priimtas PPO tarpininkavimo procedūros pagrindu, būtent tarpininko pasiūlymams įgyvendinti. Preambuloje paminėta bei Teisingumo Teismui Ispanijos pateikta tarpininko nuomonė parodo, jog buvo atliktas kruopštus ir išsamus tūno konservų rinkos tyrimas, ypač atsižvelgiant į Bendrijos gamybą, suvartojimą ir Bendrijos rinkos pajūgumus patraukti kuo didesnį importuotojų dėmesį. Reglamente nustatyta tarifinė kvotos norma ir apimtis daug kur atitinka tarpininko atlikto minėto tyrimo metu nustatytus skaičius. Todėl negalima teigti, kad reglamentas buvo priimtas, nevertinus galimo poveikio.

Kotonu susitarimo 12 straipsnio pažeidimas

16. Ispanija teigia, jog buvo pažeistas Kotonu susitarimo 12 straipsnis(8).
17. Kotonu susitarimu siekiama skatinti bei paspartinti Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno valstybių (AKR valstybų) plėtrą ekonomikos, kultūros ir socialinėje srityse, tikintis prisidėti prie taikos ir saugumo bei skatinti stabilią ir demokratinę politinę aplinką.
18. 12 straipsnio pirmoje dalyje numatyta:
- „<...> kai Bendrija, naudodamasi jai suteiktais galiojimais, ketina imtis priemonių, kurios galėtų paveikti AKR valstybių interesus, ir kiek tai susiję su šio Susitarimo tikslais, ji apie savo ketinimus minėtoms valstyboms praneša laiku. Šiam tikslui Komisija tuo pačiu metu pateikia AKR valstybių sekretariatui minėtų priemonių pasiūlymą.“
19. Ispanija tvirtina, jog nebuvo laikytasi Kotonu susitarimo 12 straipsnio reikalavimo, nes susitikimas su AKR valstybių tūno konservų eksportuotojais Briuselyje buvo surengtas 2003 m. sausio 28 d., tai yra prieš tai, kai 2003 m. kovo 27 d. Komisija pateikė Tarybai pasiūlymą dėl reglamento(9).
20. Pasak Tarybos, Bendrija reguliariai informavo apie proceso eigą AKR valstybes. Be 2003 m. sausio 28 d. susitikimo, šie klausimai buvo nagrinėjami kelis kartus, įskaitant ir per susitikimus su AKR valstybomis, vykusius 2002 m. gegužės 6 d., 2003 m. kovo 1 d. bei 2003 m. kovo 25 dienų. Taryba, kaip rodytų, pateikė šį susitikimų protokolus. Ispanija nesutinka, jog šie susitikimai vyko prieš Komisijai pateikiant pasiūlymą Tarybai. Tačiau, kaip pastebi Taryba, pranešimas apie jau priimtą pasiūlymą yra mažiau efektyvus nei išankstinis informavimas. Be to, dublike Ispanija nurodo Kotonu susitarimo susitikimą, vykusį Brazavilyje (Kongo Respublika) 2003 m. kovo 31–balandžio 3 dienomis, kuriame buvo priimta rezoliucija dėl ginčo sprendimo būdų. Remiantis šiuo faktu, darytina išvada, kad AKR valstybų buvo informuotos ir joms buvo pranešta Kotonu susitarimo prasme.
21. Iš to matyti, kad Kotonu susitarimo 12 straipsnis nebuvo pažeistas.

Preferencinių susitarimų pažeidimas

22. Kitas Ispanijos ieškinio pagrindas susijęs su tariamu Bendrijos preferencinių susitarimų, sudarytų su i) AKR valstybomis ir ii) valstybomis, Ispanijos vadinamomis „dalyvaujančiomis BLS (bendrųjų lengvatų sistema)“ kovos su narkotikais programoje, pažeidimu. Daroma nuoroda „specialias priemones kovai su narkotikų gamyba ir prekyba“, kurios šiuo metu (taip pat ir bylai reikšmingu metu) sudaro dalį bendrųjų lengvatų, numatytų Tarybos reglamente (EB) Nr. 2501/2001(10).
23. Ispanija teigia, kad minėti susitarimai suteikia lengvatas siekiant palengvinti tūno konservų iš AKR ir valstybių, dalyvaujančių kovos su narkotikais programoje, patekimą į Bendrijos rinką. Ji tvirtina, kad dėl ginčijamame reglamente nustatytos tarifinės kvotos preferenciniai susitarimai netektų prasmės, nes ši kvota sąlygoja tūno konservų iš išsivysčiusių šalių konkurenciją su tūno konservais iš AKR ir valstybių, dalyvaujančių BLS kovos su narkotikais programoje. Be to, šie susitarimai sąlygoja griežtesnės apmokestinimo sąlygas tūno konservams, kilusiems iš reglamente nenumatytų šalių. Šia dalimi reglamente numatytos kvotos kenkia valstyboms, sudariusioms su Bendrija preferencinius susitarimus.
24. Ispanijos pateikto ieškinio pagrindo dvi dalys nagrinėsiu atskirai.

AKR valstybų

25. Ispanija remiasi susitarimu, sudarytu tarp Bendrijos ir AKR valstybių – Kotonu susitarimu(11). Susitarimas numato visišką atleidimą nuo maito mokesčių(12), o reglamentu atidaryta tarifinė kvota apmokestinama 12 % maito mokesčiu. Dėl to nemanau, kad reglamentas pažeidžia Kotonu susitarimą.

26. Be to, Kotonu susitarimu nustatytos tarifų lengvatos nėra ribojamos atitinkamu kiekiu, o reglamentas atidaro 25 000 tonų dydžio tarifinę kvotą, ir tai, anot Komisijos, sudaro 10 % viso bendro importo iš AKR ir valstybių, dalyvaujančių BLS kovos su narkotikais programoje (šito Ispanija neigina).

27. Bet kuriuo atveju pagal Kotonu susitarimą Bendrija išpareigojo tik panaikinti importuojamiems produktams maito mokestį. Susitarime nėra numatyta, kad valstybės naudos gavėjams yra suteikiamos atitinkamo dydžio tarifų lengvatos arba minimalus importo kiekis, palyginti su kitomis valstybėmis. Net jei reglamentas turėtų Ispanijos rodinį poveikį, jis nepažeistų ankstesnių susitarimų.

BLS kovos su narkotikais programoje dalyvaujančių valstybės

28. Ispanija remiasi susitarimu, sudarytu tarp Bendrijos ir valstybių, dalyvaujančių BLS kovos su narkotikais programoje. Komisija teisingai pažymi, jog tarifų lengvatos valstybėms, dalyvaujančioms BLS kovos su narkotikais programoje, nėra suteiktos susitarimo tarp Bendrijos ir šių valstybių pagrindu. Šias lengvatas Bendrija vienašališkai suteikė minėtoms „specialiomis priemonėmis kovai su narkotikų gamyba ir prekyba“(13).

29. Šios priemonės apima „prekių, kurioms, remiantis IV priedu, galioja IV antraštinėje dalyje nurodytos specialios priemonės dėl kovos su narkotikų gamyba ir prekyba ir kurių kilmės šalis, remdamasi I priedo I skiltimi, naudojami šiomis priemonėmis“(14). Tačiau tūno konservų tarp šių prekių nėra(15).

30. Net jei Bendrijos preferenciniai susitarimai pagal BLS kovos su narkotikais programą apimtų ir tūno konservus, atsižvelgiant į ankstesnius teiginius dėl pirmosios Ispanijos ieškinio pagrindo dalies, susijusios su Kotonu susitarimu, manau, kad ginčijamas reglamentas negali būti laikomas pažeidžiančiu šiuos susitarimus.

Teisėtų įkesių principo pažeidimas

31. Ispanija teigia, kad reglamentas pažeidžia teisėtų įkesių apsaugos principą. Akivaizdu, jog šiuo atveju turimi omeny AKR valstybės ir valstybės, dalyvaujančios BLS kovos su narkotikais programoje, investavusios Bendrijos viešojo subjekto įkesiai. Ispanija tvirtina, kad reglamentas daro neigiamą poveikį investicijoms šiose valstybėse, o tai gali sukelti neigiamą pasekmę jai ekonomikai, nes nepelningų investicijų atveju gali būti išvis nebeinvestuojama.

32. Man sunku sutikti su šiuo teiginiu, nes, Ispanijos nuomone, Bendrijos prekybininkai gali turėti įkesių, jog AKR ir valstybės, dalyvaujančios BLS kovos su narkotikais programoje, nebus ekonomikos nuosmukio, o tai yra nerealu. Bet kuriuo atveju akivaizdu, jog teisės aktas, priimtas institucijos kompetencijos ribose, apskritai nepažeidžia teisėtų įkesių.

33. Iš tiesų, kaip pastebi Ispanija, Teisingumo Teismas nusprendė, kad „niekas nedraudžia valstybei nare, pareiškiant ieškinį dėl panaikinimo, teigti, jog institucijos teisės aktas pažeidžia tam tikrą viešojo subjekto teisėtus įkesius“(16). Tačiau kitame šio sprendimo punkte Teisingumo Teismas teigia: „kadangi Bendrijos institucijos, rinkdamosi būtiną bendros prekybos politikos įgyvendinimo priemones, naudojami diskrecija, viešojo subjekto teisėti įkesiai, kad esama situacija

bus išlaikyta, n?ra pateisinami“(17).

34. Šioje byloje sunku sutikti, kad Kotonu susitarimas arba BLS kovos su narkotikais programa (net jeigu ji b?t? reikšminga bylai) gal?t? taip pažeisti pagr?stus l?kes?ius, jog Bendrija netur?t? atidaryti tarifin?s kvotos tuno konservams iš Tailando ir Filipin?.

Motyvavimo tr?kumas

35. Ispanija nurodo, kad reglamentas pažeidžia EB 253 straipsn?, nes yra nepakankamai motyvuotas, mat pirmoje konstatuojamoje dalyje jis apsiriboja nuoroda ? PPO tarpininko nuomon?, kuri Bendrijai n?ra privaloma. Be to, šis reglamentas neapima visos problemos, nes jis nenagrin?ja juo numatom? priemoni? poveikio Bendrijos tuno konserv? pramonei.

36. Iš tikr?j? visa reglamento preambul? numato ne tik tarpininko nuomon?. Preambul?je numatyta:

„1. 2001 m. lapkri?io m?n. Bendrija, Tailandas ir Filipinai susitar? surengti konsultacijas, siekdamos ištirti, kaip smarkiai pažeidžiami teis?ti Tailando ir Filipin? interesai po to, kai AKR valstybi? kilm?s tuno konservams imtas ?gyvendinti lengvatinis tarif? režimas. Nepavykus priimti visoms šalims priimtino sprendimo, Bendrija, Tailandas ir Filipinai nusprend? š? klausim? perduoti spr?sti tarpininkui. 2002 m. gruodžio 20 d. tarpininkas pateik? savo nuomon?, kurioje skelbiama, kad Bendrija tur?t? 2003 m. atidaryti 25 000 ton? palankiausi? tarifin? kvot?, nustatant 12 % advaliorin? tarifin?s kvotos norm?.

2. Nor?dama išspr?sti š? ilgalaik? klausim?, Bendrija nutar? priimti pasi?lym?. Tod?l ribotam tuno konserv? kiekiui reik?t? atidaryti papildom? tarifin? kvot?.

3. Atskiroms šalims skirtas kvotos dalis reik?t? paskirstyti toms šalims, kurios ypa? suinteresuotos tiekti tuno konservus, atsižvelgiant ? kiekvienos iš j? pagal nepreferencines s?lygas reprezentatyviu? laikotarpiu patiektus kiekius. Likusi?j? kvotos dal? reik?t? skirti visoms kitoms šalims.

4. Geriausias b?das optimaliam tarifin?s kvotos panaudojimui užtikrinti yra paskirstyti j? chronologine tvarka pagal datas, kada buvo priimtos išleidimo ? laisv? apyvert? deklaracijos.

5. Siekiant, kad kvota b?t? veiksmingai administruojama, reik?t? reikalauti, kad importuojant tuno konservus iš Tailando, Filipin? ir Indonezijos – svarbiausi? tiek?j? ir kvotos gav?j? – b?t? pateikiamas preki? kilm?s pažym?jimas.

6. Šiam reglamentui ?gyvendinti b?tinasi priemonės reik?t? priimti pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendim? 1999/468/EB, nustatant? Komisijos naudojimosi jai suteiktais ?gyvendinimo ?galiojimais tvark?.

37. Šios konstatuojamosios dalys, mano nuomone, pakankamai motyvuoja reglamento pri?mim? bei atitinka Teisingumo Teismo nustatyt? reikalavim?, kad bendrojo taikymo teis?s akto preambul?je motyvavimas gali apsiriboti jo pri?mim? l?musia bendra situacija ir juo siekiamais bendrais tikslais(18). Ispanija teisingai pastebi, kad preambul? nenagrin?ja priimamo teis?s akto poveikio Bendrijos tuno konserv? pramonei, ta?iau kadangi tokio reikalavimo n?ra, toks neveikimas negali b?ti panaikinimo pagrindas.

Piktnaudžiavimas ?galiojimais

38. Ispanija taip pat tvirtina, kad reglamentas turi b?ti panaikintas d?l piktnaudžiavimo ?galiojimais, nes beveik visa tuno konserv? tarifin? kvota buvo skirta savavališkai valstyb?ms

naudos gavėjams, suteikiant jį ne tik Tailandui ir Filipinams, bet ir Indonezijai, o likusi dalį skiriamą trečiuosims šalims. Ispanijos manymu, reglamente numatytos procentinės dalys prieštaravo pačiai kvotos sąvokai ir yra panašesnės su politinių derybų rezultatų. Be to, Ispanija teigia, kad šių tarifų lengvatų skyrimas sukuria pavojingą precedentą, dėl kurio valstybės, manančios, kad preferenciniai Bendrijos ir valstybių, dalyvaujančių BLS kovos su narkotikais programoje, susitarimai joms kenkia, pateiks prašymą nustatyti panašią tvarką. Be to, AKR ir valstybės, dalyvaujančios BLS kovos su narkotikais programoje, gali pasijausti diskriminuojamos dėl kilmės nustatymo taisyklių ir kreiptis dėl to su PPO.

39. Pagal nusistovėjusį teismo praktiką priemonę tik tuomet laikoma priimta piktnaudžiaujant galiojimais, jei, remiantis objektyviais, tinkamais ir suderinamais duomenimis, paaiškėja, kad ji buvo priimta išimtinai ar iš esmės siekiant kitą nei nurodyti tikslą arba siekiant išvengti Sutartyje numatytos konkrečiu atveju taikytinos procedūros(19). Ispanija tokių rodymų nepateikė. Nenagrinėjant Komisijos pastabų (kurios iš pirmo žvilgsnio atrodo įtikinamos), Ispanijos ieškinio paskutinis pagrindas turi būti atmestas, nes jos tvirtinimai šiuo požiūriu yra visiškai nepagręsti.

Išvada

40. Todėl manau, kad Teisingumo Teismas turėtų:

- 1) atmesti ieškinį;
- 2) priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas, išskyrus Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas, kurias ši turi padengti kaip pralaimėjusi šalis.

1 – Originalo kalba: anglų.

2 – OL L 141, p. 1.

3 – Ispanijos Karalystė cituoja 1968 m. kovo 13 d. Sprendimą *Beus* (5/67, Rink. p. 83, 98 punktas).

4 – 1987 m. gruodžio 10 d. Sprendimas *Nicolet Instrument* (232/86, Rink. p. 5025, 13 punktas).

5 – 1994 m. liepos 14 d. Sprendimas *Graikija prieš Tarybą* (C-353/92, Rink. p. I-3411, 50 punktas).

6 – 1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimas *Technische Universität München* (C-269/90, Rink. p. I-5469, 14 punktas).

7 – Visas preambulės tekstas pateikiamas šios išvados 36 punkte.

8 – Partnerystės susitarimas tarp Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių, pasirašytas 2000 m. birželio 23 d. Kotonu (OL L 317, p. 3).

9 – KOM(2003) 141 galutinis.

10 – 2001 m. gruodžio 10 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2501/2001, numatantis bendrąjį tarifų lengvatų sistemos taikymą nuo 2002 m. sausio 1 d. iki 2004 m. gruodžio 31 d. (OL L 346, 2001, p. 1).

11 – Žr. šios išvados 17 punktą ir 8 išnašą.

12 – Žr. Susitarimo V priedo 1 straipsn?.

13 – Žr. šios išvados 22 punkt?.

14 – Žr. Reglamento Nr. 2501/2001 10 straipsnio 1 dal?.

15 – Žr. Reglamento Nr. 2501/2001 4 straipsn? ir s?raš? IV priede.

16 – 1998 m. lapkri?io 19 d. Sprendimas *Ispanija prieš Taryb?* (C?284/94, Rink. p. I?7309, 42 punktas).

17 – Sprendimo 43 punktas, nurodantis daug byl?.

18 – 2001 m. lapkri?io 22 d. Sprendimas *Nyderlandai prieš Taryb?* (C?301/97, Rink. p. I?8853, 189 punktas).

19 – 2001 m. lapkri?io 22 d. Sprendimas *Nyderlandai prieš Taryb?* (C?110/97, Rink. p. I?8763, 137 punktas).